

HANDLINGS- PLAN FOR FFO VESTLAND

2020-
2022

FFO

INNHALDS- FORTEGNELSE

- I. Innledning: Om FFO
Side: 2
- II. Vår visjon og våre verdier
Side: 2
- III. Livsløpsperspektivet i FFOs program
for 2020-2021
Side: 5
- IV. Våre 6 strategiske innsatsområder
Side: 11
- V. Våre satsingsområder
Side: 13
- VI. Avslutning: videre oppfølging og
evaluering av handlingsplanen
Side: 15

I. INNLEDNING: OM FFO

FFO er en paraplyorganisasjon med medlemsorganisasjoner med til sammen rundt 335 000 medlemmer på landsbasis. Hver enkelt av disse organiserer mennesker med funksjonshemming og kronisk sykdom og deres pårørende. FFO har et nasjonalt styre og sekretariat, og er i tillegg organisert i alle landets fylker og en del kommuner. FFO Vestland representerer 62 medlemsorganisasjoner, med inntil 40.000 medlemmer regionalt.

II. VÅR VISJON, VERDIER OG VIRKSOMHET

FFOs visjon

FFO ønsker et samfunn der mennesker som lever med funksjonshemming og kronisk sykdom har like muligheter til å delta på alle områder i samfunnet.

FFOs verdigrunnlag

FFOs arbeid bygger på FN-konvensjonene som både stadfester

individets grunnleggende menneskerettigheter og at alle mennesker har samme menneskeverd. Gjennom de ulike konvensjonene er staten forpliktet til å sørge for at norsk lovverk og praksis beskytter mot diskriminering og er i overensstemmelse med våre internasjonale forpliktelser. FFO har meislet ut fire ord som er fundamentet for all virksomhet: **Solidaritet, innflytelse, likestilling og deltakelse.**

Likestilling i samfunnet

Likestilling og ikke-diskriminering er et politisk mål i Norge, og dette er nedfelt i nasjonalt lovverk og forpliktende konvensjoner. Det innebærer at funksjonshemmede og kronisk syke skal ha samme rettigheter og muligheter som andre samfunnsborgere. Men mennesker med funksjonshemming og kronisk sykdom utsettes for omfattende diskriminering. Det slås fast i den alternative rapporten til FN konvensjonen for rettighetene til mennesker med funksjonsnedsettelse (CRPD). Diskrimineringen foregår gjennom hele livet og på alle samfunnsområder.

[Den alternative rapporten til FN-konvensjonen finner du her.](#)

FN-komiteen til CRPD har kommet med kritikk og konkrete anbefalinger til Norge om dette. Paradigmeskiftet fra bruker til borger er ikke gjennomført, og funksjonshemmede og kronisk syke er ikke fullt ut likestilte borgere. FFO vil i programperioden 2020-2021 jobbe for at anbefalingene følges opp av norske myndigheter, og at dette arbeidet koordineres med Strategiplan for likestilling av mennesker med funksjonsnedsettelse 2020-2030: Et samfunn for alle, og handlingsplanen som er knyttet

til denne. Planen har som mål å bekjempe diskriminering og sikre likestilling for våre grupper, og FFO vil jobbe for at den blir realisert.

Stategiplanen finner du her.

Mennesker med funksjonshemning og kroniske sykdommer har ikke spesielle behov, de har helt vanlige behov - som et godt skoletilbud, en god bolig, et meningsfylt arbeid og fritid. Samfunnets utforming har mye å si for den enkeltes mulighet til deltagelse og likestilling, og FFO jobber for universell utforming på alle samfunnsområder i størst mulig grad. Men noen trenger en særskilt tilrettelegging, ordning eller ytelse for å få behovene sine dekket og oppnå likestilling i praksis. Myndighetene må være villig til å sette inn nødvendige virkemidler for å hindre diskriminering og sikre likestilling for funksjonshemmede og kronisk syke.

Mangel på samordning og rettighetsoppfyllelse

Livet leves helhetlig og på ulike arenaer, ikke separat og avgrenset. Men politikken, tiltakene og støtteordningene for mennesker med funksjonshemning og kroniske sykdommer er fragmenterte og mangler en helhetlig tilnærming. Bedre helhet og sammenheng mellom livsområder, i overganger og mellom myndighetsnivåer må sikres. Sektor-tilnærmingen må brytes ned, og erstattes av livsløpstenking.

I det norske velferdssamfunnet har innbyggerne mange rettigheter, og juridisk sett ligger mye til rette for å få et godt tilbud ut fra individuelle behov. Men det er en utfordring å få oppfylt sin rett i praksis, spesielt i kommunene. At man

har rett, men ikke får rett, er en av de største hindringene for en god livssituasjon for mennesker med funksjonshemning og kronisk sykdom. FFO vil jobbe for større rettsikkerhet for våre grupper, blant annet styrking av ordningen med fri rettshjelp, og økt geografisk likhet.

Les mer om utviklingen av funksjonshemmedes rettsituasjon her,

FFOs notat om rettshjelp her,

og FFOs dokument om hvordan man får oppfylt sine rettigheter her.

Deltagelse og aktiv involvering - ingenting om oss uten oss

Både CRPD og norsk lovverk har bestemmelser som skal sikre aktiv involvering av funksjonshemmede og kronisk syke på individnivå, tjenestenivå og systemnivå. Vi har unike erfaringer og egenskaper vi kan bidra med i eget liv, i andres liv, til samfunnets beste og til

mangfoldet. Det er positivt for den enkelte, men også samfunnsøkonomisk lønnsomt

FFOs medlemsorganisasjoner bidrar med uvurderlig frivillig innsats i utviklingen av samfunnet vårt. Mer enn 9 000 medlemmer i organisasjoner av funksjonshemmede, kronisk syke og pårørende er likemenn. De deler sine erfaringer og gir råd og støtte til andre i samme situasjon – en støtte de ikke kan få andre steder.

Det er i dag mer enn 5 000 brukermedvirkere oppnevnt fra organisasjoner av funksjonshemmede, kronisk syke og pårørende som utfører oppdrag i NAV, helseforetak, kommuner og andre instanser. Vår medvirkning representerer en viktig og nødvendig stemme i arbeidet med å utvikle det offentlige tjenestetilbudet. Nasjonale myndigheter fokuserer sterkt på viktigheten av økt brukermedvirkning, og brukerorganisasjonenes representanter er en avgjørende ressurs for blant annet å etablere kunnskapsbasert praksis og for å nå målet om pasientens helsevesen.

Det stiller krav både til FFO, våre organisasjoner, og lokalledd. FFO gjennomfører i programperioden et prosjekt om brukermedvirkning som skal forbedre opplæring, utvelgelse og

oppfølging av våre brukermedvirkere. Vi jobber også for tilstrekkelige økonomiske ressurser til organisasjonene for opplæring og oppfølging, og for å synliggjøre og få større anerkjennelse for den store frivillige innsatsen våre organisasjoner bidrar med i samfunnet.

Aktive medlemsorganisasjoner gir et sterkt fellesskap

FFO Vestland retter vårt interessepolitiske arbeid mot utfordringer som er felles for de gruppene vi representerer.

For å ha kunnskap om dette er vi avhengig av å trekke inn og spille på kompetansen og erfaringene i våre medlemsorganisasjoner. Aktive og kompetente organisasjoner er en forutsetning for at FFO-fellesskapet skal være sterkt og ha påvirkningskraft. Da er samarbeid og erfaringsutveksling mellom organisasjonene, og mellom dem og FFO Vestland, viktig. Vi vil legge til rette for dette gjennom nettverk og møteplasser.

Det meste av norsk politikk gjennomføres der folk bor. FFO trenger sterke, kompetente lokallag, og vi vil jobbe for å styrke det lokale interessepolitiske arbeidet og for å ha en rød tråd i den politiske jobbingen nasjonalt og lokalt. Det vil vi gjøre gjennom felles nasjonale kampanjer to ganger i året, og gjennom aktiv bruk av FFOs politiske notater både nasjonalt og lokalt. En forutsetning for å lykkes med sterke lokallag er at FFOs medlemsorganisasjoner på nasjonalt nivå oppfordrer sine lokallag til å engasjere seg i FFOs lokale ledd.

Funksjonshemning oppstår i møtet med samfunnet

FFOs definisjon av funksjonshemning (FFOs vedtekter § 1.4):

FFO forstår funksjonshemning som en konflikt mellom individets forutsetninger og samfunnets krav. Samfunnets vilje til å kompensere og redusere følgene av funksjonshemning er avgjørende for individets livskvalitet. Overordnet er viljen til lovfesting av individets rettigheter, tilrettelegging av sosiale og fysiske miljø, samt rettferdig sosial og økonomisk fordeling i samfunnet.

Definisjonen tar utgangspunkt i gapet mellom den enkeltes forutsetninger og omgivelsenes krav til funksjon. Det er i møtet med samfunnet funksjonshemningen oppstår. Derfor er det samfunnets (myndighetene og beslutningstagernes) ansvar å bygge ned de barrierene mennesker med funksjonshemning og kroniske sykdommer møter, slik at de kan leve likestilte og selvstendige liv. Det er her FFOs politikk skal ligge.

III. LIVSLØPS- PERSPEKTIVET I FFOS PROGRAM FOR 2020-2021

Gode og helhetlige liv

Livet leves ikke i sektorer, men helhetlig og i faser - fra fødsel og barndom over i ungdomslivet, voksenlivet og alderdom. Helhetstenking, samarbeid mellom sektorer og nivåer og godt planlagte og koordinerte innsatser er viktig for et godt liv i alle fasene, og ikke minst i overgangene mellom dem. Det kan være fra barneavdelingen til voksenavdelingen på et sykehus mellom skolenivåer eller over i jobb og egen bolig. Dette styrkes ytterligere hvis den enkelte får ta egne valg og ta i bruk egne ressurser.

For FFO Vestland betyr dette at vi i interessepolitikken vil ha et større fokus på overgangene vi kan påvirke (på regionalt nivå). Eksempler på områder vi kan jobbe med: gode overganger fra ungdomsskole til videregående skole (fra kommune til fylkesnivå), og overgangen mellom spesialisthelsetjenesten og primærhelsetjenesten.

Universell utforming og tilgjengelighet, behovet for individuell tilrettelegging

Universell utforming og tilgjengelighet er grunnleggende og gjennomgående for å kunne leve et godt liv i alle faser.

Tilgjengelighet og universelt utformede bygg - som skoler, barnehager, transportsystemer, utemiljøer og teknologiske løsninger - bidrar til nedbygging av samfunnsskapt barrierer. Når disse barrierene bygges ned kan flere bevege seg fritt og bruke teknologi for å delta på lik linje som alle andre, og på alle samfunnsområder. FFO Vestland vil blant annet arbeide med følgende overordnede målsettinger; et universelt samfunn innen 2035, et tilgjengelig samfunn innen 2025, og universell utforming av alle skolebygg innen 2030 på fylkes- og kommunalt nivå.

FFO Vestland vektlegger samfunnets ansvar for å møte den enkeltes behov for tilrettelegging, transport, assistanse, og Borgerstyrt personlig assistanse (BPA) på kommunenivå. Overordnet vil vi arbeide for å forebygge isolasjon, «utenforskap» og ensomhet - uansett alder.

Arbeidet med universell utforming og individuell tilrettelegging omtales i FFOs politiske notat; Veien til et universelt samfunn.

Teknologi

Selv om teknologiske nyvinninger kan være positive og nyttige for mennesker med funksjonsnedsettelse, kan det være et misforhold mellom deres behov og hva som utvikles av løsninger.

Dette innebærer at brukermedvirkningen innen velferds- og omsorgsteknologi må være god og gi reell innflytelse på prioriteringer og planlegging i interkommunale samarbeid.

Barndom og livet i familien - Inkludering i barnehage og skole

FFO Vestland vil jobbe for en inkluderende barnehage og skole, der alle barn i størst mulig grad har sin naturlige plass og får muligheten til å utvikle sitt potensiale. Spesialundervisning utenfor klassen og særtilbud i barnehage må skje når det er til barnets beste. Tilpasset opplæring og spesialundervisning må styrkes når utfordringene avdekkes, og i tillegg må kompetansen heves hos ansatte som arbeider med funksjonshemmede og kronisk syke barn, spesielt i skolen og barnehagen.

Arbeidet beskrives i FFOs politiske notat fra 2017; En skole for alle!

Barns helse, habilitering, glidende overganger, forskning på funksjons-hemming og kronisk sykdom

Habilitering av barn er et forsømt område, og FFO Vestland vil arbeide for at det settes av tilstrekkelige ressurser for gode behandlingsløp i barndommen, ettersom det har betydning for overlevelse og hvordan barn har det senere i livet. Somatisk syke barn opplever stor psykiske påkjenning som følge av sykdom, med sykehusinnleggelse og belastende medisinske prosedyrer. FFO Vestland vil arbeide for forebygging og behandling av psykiske traumer, og for at kontaktlege sikres i praksis for overgangen fra barn til voksenhabilitering.

Styrket tilbud til barn med funksjonsnedsettelse og familien deres

Det å få et kronisk sykt barn eller funksjonshemmet barn innebærer ofte at familien må sloss for det de trenger og har rett på. En rekke forvaltningsnivåer og instanser må samarbeide for å kunne gi et godt tilbud, og tiltak som individuell plan, koordinator og ansvarsgrupper er viktige verktøy som bør sikre helhetlig oppfølging og gode overganger gjennom hele livsløpet.

Arbeidet med habilitering og overganger hos barn, unge og unge voksne omtales i FFOs politiske notat; Foreldre med funksjonshemmede barn.

Ungdom og unge voksne

Det er viktig å få på plass gode overganger: fra barndom til ungdom, og videre inn i voksenlivet med utdanning, jobb og bolig. For funksjonshemmede er effekten av høyere utdanning for å komme i jobb større enn den er hos andre. Ungdommene møter fysiske, pedagogiske og sosiale barrierer i utdanningsløpet. Det må sikres oppfølging gjennom hele skoleforløpet, og videre inn i høyere utdanning eller en mer praktisk rettet utdanning. FFO Vestland vil jobbe med overgangen til arbeid, der viktige virkemidler er god veiledning fra studieveileder og i NAV, målrettede lærlingeplasser, praksisplasser og trainee-stillinger i offentlige virksomheter. Et annet viktig innsatsområde er levekårene til unge uføre.

Overgangene i forhold til utdanning og arbeid omtales i FFOs politiske notat: Broer til arbeid, fra 2016. s. 8-15.

Voksenlivet - arbeid, inntekt, bolig og et selvstendig liv

I voksenlivet er det viktig å ha et arbeid og en god bolig. Men noen med funksjonshemming og kronisk sykdom trenger også støtte til å få oppfylt retten til et familieliv og til å kunne bli og være foreldre. Samfunnet må støtte opp under denne retten, slik at den kan realiseres.

Arbeid – deltakelse på lik linje med andre

Å inkludere flere i arbeid handler om likestillingspolitikk og ikke-diskriminering, om oppvekst- og

utdanningspolitikk, om en helsetjeneste som er arbeidsrettet, og om gode arbeidsmarkedstiltak.

Myndighetene må tenke helhetlig og se innsatser og sektorer i sammenheng. Arbeidssøkere som har behov for oppfølging og bistand fra NAV til å komme i arbeid og som samtidig har behov for tjenester fra andre sektorer, må få et helhetlig og samordnet tilbud. Det må legges vekt på samhandling mellom NAV og andre offentlige instanser, fagmiljø, næringsliv og arbeidsmarked, arbeidslivets organisasjoner og brukerorganisasjoner for å utvikle gode tiltak og tjenester. Helse- og utdanningssektoren er spesielt viktige aktører for at mennesker med funksjonshemning og kroniske sykdommer skal komme i jobb, eller kunne stå i jobb gjennom et langt yrkesliv. Det må legges til rette for at utdanningsinstitusjonene samarbeider med arbeidsmarkedet for å bistå i overgangen til arbeid etter endt utdanning.

Se FFOs politiske notat Broer til arbeid: s. 8-10, for mer info.

Målrettede virkemidler for den enkelte

Noen trenger bistand og målrettede virkemidler både for å komme i og stå i jobb. Arbeidsgiver må ha fokus på tilrettelegging og inkludering, og det må satses på utdanning og kompetanse for å øke jobbmulighetene. Bedre og tettere individuell oppfølging fra NAV er avgjørende for dem som må gjennom et arbeidsavklaringsløp, og for uføretrygdete som ønsker å kombinere arbeid og trygd. FFO Vestland vil jobbe for å styrke AAP-ordningen og uføretrygden (herunder Ung ufør), tilbudet om arbeidsrettet rehabilitering og et tettere samarbeid mellom NAV og helsesektoren. For de som ikke kan jobbe fullt, må det legges bedre til rette for reduserte stillinger.

Læring hele livet

Kompetanse er den viktigste forutsetningen for å lykkes i dagens og fremtidens arbeidsmarked. Læring skjer i et livsløpsperspektiv og etter fullført utdanning skjer mesteparten av læringen i regi av arbeidsplassen.

Voksne med ervervede språkvansker, kognitive kommunikasjonsvansker og syns- og hørselsvansker har rett til fornyet opplæring i grunnleggende ferdigheter. Opplæringen krever spesialpedagogisk kompetanse, og de fleste vil være omfattet av retten til spesialundervisning. Tilbudet er i de fleste kommuner mangelfullt, og de som har mistet ferdigheter som følge av en skade får ikke det opplærings-tilbudet de har rett til. FFO Vestland vil jobbe for at dette kommer på plass. Tverrfaglig samarbeid i kommunene er

avgjørende for at disse tilbudene skal være gode, og bistand må hentes inn fra Statped eller andre fagmiljøer.

For mer informasjon, se FFOs politiske notat fra 2017: En skole for alle!

Økonomiske levekår og boligpolitikk

Å ha et godt sted å bo er grunnleggende for trygghet og tilhørighet. Mennesker med funksjonshemning og kroniske sykdommer vil bo som andre, men har ikke samme valgfrihet i boligmarkedet. Det er stor mangel på tilgjengelige boliger og gode kommunale leileiligheter, og det bygges stadig store institusjonslignende boenheter der flere presses til å bo sammen. I tillegg er presset i boligmarkedet stort, særlig i de store byene. Prisnivået er for høyt til å kjøpe bolig uten lønnsinntekt, og mange steder innføres det gjengs leie som presser leieprisene i kommunale boliger opp. FFO Vestland vil jobbe for at flere skal kunne eie egen bolig og ha en tilfredsstillende bosituasjon, med nødvendige tjenester.

Mange unge uføre har etter uføre-reformen i 2015 mistet retten til statlig bostøtte, fordi uføretrygdens nettoinntekt er kommet over bostøttens inntektsgrense. Dette medfører økte utgifter og redusert mulighet til å bo i egen eid eller leid bolig. Unge uføre med bostøtte som gir rett til bostøtte, må sikres bostøtte når de lever av trygdens minstestøttelser uten annen tilleggsinntekt

. FFO Vestland vil jobbe for en god, trygg og forutsigbar økonomisk situasjon for familier med funksjonshemmede og

alvorlig syke barn. Omsorgstønad varierer mye mellom kommunene i Vestland.

For mer info, se FFOs politiske notat: En fremtidsrettet boligpolitikk: Gode boliger for alle.

Et godt og rettferdig helsevesen

Mennesker med funksjonshemning og kronisk sykdom er brukere av helse-tjenester i større grad enn andre, og har behov for et helsevesen som fungerer for dem. Å skape pasienten og brukerens helsetjeneste er et godt mål, og innebærer at pasient og bruker får ta i bruk egne ressurser og får økt innflytelse på egen situasjon, behandling og oppfølging. FFO støtter dette, og jobber for å realisere det.

Les FFOs politiske notat om helse her

Men det er store ulikheter innen helsetilbudet, både sosialt og geografisk. Ressurssterke pasienter og brukere får flere, bedre og raskere tjenester og oppfølging, og noen diagnoser og medisinske felt har høyere status enn andre. Noen bor langt unna det beste tilbudet, og det er store variasjoner i kapasitet og kvalitet mellom helseregioner og kommuner. Det er også forskjeller knyttet til utdanning, kjønn, alder og tilgang på ny teknologi. FFO jobber for å bygge ned disse skjevhetene i helsevesenet, og for økt likhet for pasienter og brukere.

Se FFOs politiske notat for mer info: Pasient- og bruker i sentrum: Pasientens helsetjeneste

Primærhelsetjenesten

Primærhelsetjenesten har fått mer ansvar og flere oppgaver de siste årene, men kapasiteten og kvaliteten varierer. Regjeringen har iverksatt satsinger som skal styrke brukere og tjeneste, som primærhelseteam og oppfølgingsteam, krav om fagressurser som fysioterapeuter og ergoterapeuter, frisklivstilbud, pakkeforløp, og styrking av samhandlingen gjennom satsingen på gode pasientforløp. Likevel strever mange med funksjonshemning og kronisk sykdom med å få det de trenger. De taper i prioriteringskampen, fordi satsinger og insentiver i stor grad er rettet mot andre grupper.

FFO Vestland vil jobbe for å synliggjøre og løfte frem våre grupper i primærhelsetjenesten. Det gjelder i forebygging - som kommunene ikke prioriterer slik de skal; at funksjonshemmede og kronisk syke ofte ikke er inkludert eller prioritert i folkehelseplaner og -tiltak; bedre lærings- og mestringstilbud; habilitering og rehabilitering; styrking av individuell plan, koordinator og ansvarsgrupper; bedre samhandling; og styrking av BPA-ordningen. En kvalitativt god

primærhelsetjeneste er en forutsetning for sømløse overganger til spesialisthelsetjenesten, og mellom habilitering- og rehabiliterings-tilbud.

Læring og mestring

Lærings- og mestringstilbud gir viktig og nødvendig innsikt i og styrket mestring av situasjonen for personer med langvarige helseutfordringer og deres pårørende, både innen kronisk sykdom, psykisk eller fysisk belastning eller nedsatt funksjonsevne. De fleste kommuner har ikke etablert et godt nok lærings- og mestringstilbud, blant annet fordi tilskuddsmidlene har prioritert frisklvsaktiviteter. FFO Vestland vil jobbe for et styrket lærings- og mestringstilbud i kommunene og i helseforetakene.

Bedre habilitering- og rehabiliteringstjenester

God og tverrfaglig habilitering og rehabilitering er viktig for svært mange med funksjonshemning og kroniske sykdommer, for å kunne mestre hverdagen i hjemmet, i arbeid og på fritiden. Opptappingsplanen for habilitering og rehabilitering 2017-2019 har hatt dårlig effekt og tilbudet er redusert. FFO nasjonalt vil jobbe for en styrket innsats innen habilitering og rehabilitering gjennom målrettede og øremerkede tiltak.

Se FFO politiske notat fra 2017 for mer info: Rehabilitering og habilitering, hvorfor er det så vanskelig?

Spesialisthelsetjenesten

Nedkorting av fristen for å vurdere om en pasient har rett til helsehjelp fra

30 til 10 dager i 2015 har medført at sykehusene bruker mye ressurser på nyhenviste pasienter. Det går ut over pasienter med kroniske sykdommer, som må vente lenger på oppfølging. Det er alvorlig og i mange tilfeller uforsvarlig.

FFO vil jobbe for at henvisningsreglene revurderes, og for et nytt system for prioritering av pasienter uten den slag-siden som dagens fristregler har.

Spesialiserte helsetjenester er viktig for å sikre komplekse og høyspesialiserte tilbud. Spesialisthelsetjenesten har også en viktig rolle som veiledere overfor kommunehelsetjenesten. For å sikre et forsvarlig og kvalitetsmessig godt tilbud vil FFO jobbe for at veilederrollen styrkes, og for at spesialiserte helsetjenester har et faglig sterkt habilitering- og rehabiliteringstilbud.

Se FFOs politiske notat for mer info: Habilitering- og rehabilitering i kommunene.

Pakkeforløp er en økende del av tilbudet og organiseringen av helsetjenesten, som får konsekvenser for mennesker med funksjonshemming og kronisk sykdom. Det finnes foreløpig få evalueringer av dette, og det er foreløpig vanskelig å finne holdepunkter for hvor effektive de er, om de fører til prioritering av noen pasientgrupper over andre, eller om faglige retningslinjer skyves til side. Man må antakelig vurdere pakkeforløpene over en litt lengere tidshorisont for å kunne si noe om disse forholdene. FFO vil følge med på

dette og vurdere pakkeforløp opp mot pasientforløp som modeller for oppfølging av mennesker med funksjonshemming og kronisk sykdom.

IV. VÅRE 6 STRATEGISKE INNSATSOMRÅDER

Målene er fra strategiplanen for FFO Vestland 2020 – 2024.

1. Politikkutforming og politisk påvirkning

Interessepolitisk, og målrettet innsats på politikkutforming og påvirkning er grunnlaget for FFO sin eksistens. Vi skal være ambassadør på vegne av mennesker med funksjonsnedsettelse, kronisk sykdom, og deres pårørende.

2. Brukermedvirkning

Forespørsel og behov for kompetente brukerrepresentanter er stadig økende på alle nivåer. Vi ser en særlig økning innenfor helse, levekår, utdanning og forskning. Dette økende behovet krever at opplæringen og oppfølgingen av brukerrepresentantene i større grad blir systematisert. I tillegg krever det økt rapportering og evaluering av arbeidet brukermedvirkerne utfører. FFO Vestland vil arbeide for å fremme medlemsorganisasjonenes samfunns-

politiske innflytelse gjennom bruker-medvirkning i helseforetak, Nav og Rådene for mennesker med nedsatt funksjonsevne på kommunalt og fylkeskommunalt nivå.

Det er for øvrig naturlig at interessepolitisk utvalg og brukermedvirkningsutvalget har samarbeid i forhold til aktuelle problemstillinger.

3. Møteplasser – arenaer for samhandling

Ved å legge til rette for et sterkere samarbeid mellom medlemsorganisasjonene, og FFO Vestland sin administrasjon, vil det kunne gi FFO Vestland en bedre mulighet til å nytte det potensialet som finnes i fylkes- og lokallagene. Dette bidrar til å utvikle FFO Vestland sin politikk i samarbeid med lokal- og fylkeslag.

4. Organisasjon, styring og ledelse

Gjennom styring og ledelse skal vi sikre at FFO Vestland på alle nivåer i organisasjonen har et godt omdømme. Det vil kreve profesjonalitet i gjennomføringen, samtidig som frivilligheten skal stimuleres og verdsettes.

Det skal være samsvar mellom myndighetenes forvaltningsnivåer og FFO sin organisering på regionalt og lokalt nivå.

FFO Vestland skal bidra til kunnskapsoverføring til lokale kommune-FFOer,

for å skape en enhetlig og målrettet interessepolitisk fremtreden i alle ledd i organisasjonen.

5. Kommunikasjon og medier

Gjennom strategisk bruk av informasjon og medier skal vårpolitikk nå ut til beslutningstakere på alle relevante nivåer, det vil bli tannet si forvaltning, tjenesteapparat, fylkes- og kommunepolitikere. Vi skal jobbe for å være en organisasjon, media finner naturlig å henvende seg til ispørsmål vedrørende funksjonsnedsettelse, kronisk sykdom, og pårørende.

6. Kunnskap og service

Kunnskap og rådgivning innen aktuell politikk, forskning, organisasjonsutvikling, drift og styrearbeid må utvikles ute i fylkene – ikke bare nasjonalt - slik at denne viderefremmes ut til våre medlemsorganisasjoner lokalt, og til samfunnet ellers.

V. VÅRE SATSINGS- OMRÅDER

Innsatsområdene i planen skal ivaretas av utvalgene i styret og av administrasjonen:

- **Interessepolitisk utvalg** har ansvar for overordnede politiske saker på lokalt og fylkesnivå.
- **Brukermedvirkningsutvalget** har ansvar for opplæring av brukerrepresentanter og dialog med brukerutvalgene.
- **Informasjons og arrangementsutvalget** skal fremme FFO Vestland og bidra til å skape felles arenaer for medlemsorganisasjonene.

Forutsetningen for vellykket utvalgsstruktur legger til grunn at et styremedlem er leder for utvalget, etablerer nettverk og tilknytter seg ressurspersoner som ikke har tilknytning til styret. Hvert utvalg får tildelt midler til realisering av aktiviteter.

Mål og ansvarsområder:

1. Interessepolitisk utvalg (Poltikk og politisk utforming)

Vi skal jobbe for å bedre hverdagen for funksjonshemmede og kronisk syke i Vestland gjennom interessepolitisk

påvirkning lokalt og i fylket. Hovedmålsettingene i FFOs program danner grunnlaget for hva vi velger å prioritere.

Bedre helhet og sammenheng mellom livsområder, i overganger og mellom myndighetsnivåer, må sikres. Sektor-tilnærmingen må brytes ned, og erstattes av livsløpstenkning.

Eksempel på aktiviteter:

- Delta på politiske markeringer og FFOs nasjonale kampanjer.
- Utarbeide høringsvar til fylkeskommunen og kommuner i Vestland i henhold til strategiske prioriteringer utarbeidet av styret.
- Være synlig i media med våre politiske saker.
- Arrangere interessepolitisk nettverkssamlinger
- Lobbyvirksomhet i forhold til komiteer og utvalg i fylke og kommuner

2. Brukermedvirkningsutvalget

Utvalget skal drive med opplæring av brukermedvirkere til helseforetak, DPS, NAV og kommunale råd for funksjonshemmede. Det skal ha en koordinerende funksjon i fylket med utgangspunkt i nasjonale føringer i brukermedvirkningsarbeidet. Det skal tilrettelegge for møteplasser, god oppfølging og rapportering fra brukerutvalgene. Formålet er økt deltakelse og kompetanse i forhold til brukermedvirkning slik at representantene skal ha trygghet og kunnskap i rollen som brukermedvirkere.

Utvalget skal også rekruttere brukerrepresentanter til råd og kommunale prosjekter etter forespørsel, for eksempel medlemmer til referansestyringsgrupper i ulike kommunale prosjekter hvor brukermedvirkning er påkrevd.

Det er naturlig at interessepolitisk utvalg og brukermedvirkningsutvalget har samarbeid i forhold til aktuelle problemstillinger.

Eksempel på aktiviteter:

- Tilrettelegge og planlegge brukermedvirkningskurs og dialogsamlinger.
- Drive informasjonsvirksomhet om brukermedvirkning til offentlige myndigheter, organisasjoner og andre relevante aktører.
- Ivareta dialog med brukerutvalg i spesialisthelsetjenesten, helseklynger, fylke- og kommunale råd, Nav Vestland, Områdeutvalget (Nav Hjelpemiddelsentral) og NAV Bilsenter.
- Ivareta og følge opp brukerutvalgene i spesialisthelsetjenesten, NAV og kommunale råd for funksjonshemmede.
- Tilrettelegge for kommune-FFOer i arbeidet med interessepolitikk og brukermedvirkning.

3. Informasjon og arrangementsutvalget

Utvalget skal styrke samarbeidet mellom medlemsorganisasjonene i Vestland, og ha tett oppfølging av eksisterende kommune-FFOer.

Utvalget skal ivareta og skape møteplasser for organisasjonene.

Eksempel på aktiviteter:

- Markedsføring og synliggjøring av FFO Vestland gjennom informasjon og foredragsvirksomhet
- Ivareta skolebesøkene, slik at det gagnar både FFO Vestland og våre medlemsorganisasjoner.
- Kampanjevirkosomhet i nasjonal og regional regi.

VI. AVSLUTNING: VIDERE OPPFØLGING OG EVALUERING AV HANDLINGSPLANEN

I planperioden skal Handlingsplanen 2020-2022 evalueres, og eventuelle endringer kan vedtas på årsmøte 2021, ved presentasjon av midtveisrapport.

I tillegg til handlingsplanen vil det bli utarbeidet en egen aktivitetsplan for styreåret 2020-2021. Denne bør i stor grad gjenspeile innsatsområdene i strategi og handlingsplan.

Handlingsplanen for 2020-2022 er basert på FFOs arbeidsprogram 2020-2021 vedtatt på Kongressen 24 november 2019, og FFO Vestlands strategiplan for 2020-2024. Hovedmålsettingen er å skape en effektiv, enhetlig, og slagkraftig organisasjon på regionalt og lokalt nivå i Vestland.

FFO